

> Άρθρο του Θανάση Κατή*

Επενδυτικές προοπτικές ενέργειας

Ο κ. Θανάσης Κατής

Η ενέργεια, με όλες τις μορφές, είναι από τους βασικούς συντελεστές ανάπτυξης των οικονομιών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Από τη στιγμή δε που έχει συνειδητοποιηθεί ότι αυτή είναι υπεύθυνη για το μεγαλύτερο μέρος της κλιματικής αλλαγής έχει γίνει ακόμα περισσότερο περίπλοκη ως έννοια και διαχείριση. Στη σημερινή μου παρέμβαση θα γίνει αναφορά στις πολιτικές και προτεραιότητες της ΕΕ αλλά και της χώρας και αυτό σε συνάρτηση με τις επενδυτικές ευκαιρίες και δυνατότητες του σημαντικού αυτού τομέα της οικονομίας.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη στρατηγική της για την επίτευξη μιας ανθεκτικής ενεργειακής ένωσης σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Οι βασικοί άξονες για την επόμενη περίοδο συνοψίζονται στα παρακάτω:

1. Επанаσχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε να είναι πιο διασυνδεδεμένη, πιο ανανεώσιμη και πιο ευέλικτη.
2. Μεγαλύτερη βαρύτητα στην ενεργειακή απόδοση με ουσιαστική επανεξέταση της ενεργειακής απόδοσης και αντιμετώπιση της ως μιας πηγής ενέργειας ώστε να μπορεί να ανταγωνίζεται με θεμιτούς όρους τη δυναμικότητα παραγωγής.
3. Μετάβαση σε μια κοινωνία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, με διάρκεια.
4. Ευκολη και αποτελεσματική απορρόφηση από τη δίκτυα της τοπικά παραγόμενης ενέργειας και από ανανεώσιμες πηγές.
5. Προώθηση του ηγετικού ρόλου της ΕΕ στον τομέα της τεχνολογίας, μέσα από την ανάπτυξη τεχνολογιών στον τομέα της ενέργειας.
6. Μείωση της εξάρτησης από έναν και μόνον προμηθευτή και πλήρης συνεργασία των γειτονικών χωρών κυρίως σε περιπτώσεις διακοπής του ενεργειακού εφοδιασμού.
7. Ελεύθερη ροή ενέργειας διαμέσου των συνόρων με αυστηρή εφαρμογή των ισχυόντων κανόνων σε το-

μείς όπως ο ενεργειακός διαχωρισμός και η ανεξαρτησία των ρυθμιστικών αρχών.

Οι παραπάνω προτεραιότητες έχουν τεθεί αφού έχει διαπιστωθεί ότι:

- Η ΕΕ αποτελεί τον μεγαλύτερο εισαγωγέα ενέργειας στον κόσμο, εισάγει το 53% της ενέργειάς της, με επίσημο κόστος 400 δισ. ευρώ περίπου.
- Εάν υπήρχε ένα κατάλληλα διασυνδεδεμένο ευρωπαϊκό δίκτυο ενέργειας, οι καταναλωτές θα μπορούσαν να εξοικονομούν έως και 40 δισ. € τον χρόνο.
- Το 75% των κατοικιών δεν είναι ενεργειακά αποδοτικές.
- Το 94% των μεταφορών εξαρτάται από το πετρέλαιο όπου το 90% αυτού είναι εισαγόμενο.
- Ήξι κράτη μέλη της εξαρτώνται από έναν και μοναδικό εξωτερικό προμηθευτή για όλες τις εισαγωγές αερίου.
- Πάνω από 1 τρισεκατομμύριο ευρώ πρέπει να επενδυθεί στον ενεργειακό τομέα της ΕΕ έως το 2020.
- Οι τιμές χονδρικής πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη είναι κατά 30% υψηλότερες, ενώ οι αντίστοιχες τιμές φυσικού αερίου είναι κατά 100% υψηλότερες από ότι στις ΗΠΑ.
- Έως το 2030, η ΕΕ στοχεύει στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40%, στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κατά τουλάχιστον 27%, και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά τουλάχιστον 27%.

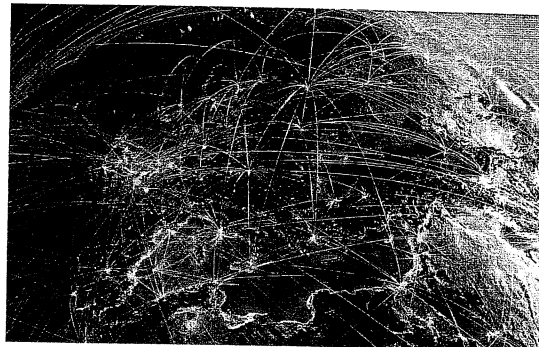
Η πολιτική της Ελλάδας

Η χώρα μέσω των εγκεκριμένων προγραμμάτων της περιόδου 2014-20 έχει συμπεριλάβει δράσεις στον τομέα της ενέργειας που ευθυγραμμίζονται με τις δράσεις της ΕΕ ώστε να συγκλίνουμε ως χώρα με τους μέσους όρους της ΕΕ.

Το πρόγραμμα Υποδομής Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

Στο πρόγραμμα που αφορά το περιβάλλον συναντάμε δράσεις όπως:

1. Μείωση των ενεργειακών απαιτήσεων στον κτιριακό τομέα, με επιδεικτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις σε δημόσια κτίρια.
2. Βελτίωση της ποιότητας της ζωής του πληθυσμού και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής κυρίως στο αστικό περιβάλλον, ιδίως μέσω χρήσης μεθόδων/συστημάτων ενεργειακής αποδοτικότητας, βιοκλιματικού σχεδιασμού, αξιοποίησης των ΑΠΕ, παρεμβάσεων σε Νοσοκομεία με γνώμονα την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω ΣΗΘΥΑ.
3. Αξιοποίηση της απορριπτόμενης θερμότητας μεγάλων ηλεκτροπαρα-

γωγικών μονάδων κοντά σε πόλεις, με στόχο τη μείωση της αστικής ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, και την εξοικονόμηση ενέργειας (πλεθέρμανση).

4. Σύνδεση της βιώσιμης και πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των πρόσινων μεταφορών με ευρύτερες παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου στις αστικές περιοχές.

Το πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας

Το υλοποιεί το υπουργείο Ανάπτυξης και σε αυτό υπάρχουν σημαντικές δράσεις στον τομέα της ενέργειας που αφορούν κυρίως τις επιχειρήσεις. Τέτοιες είναι:

- Η προώθηση της παραγωγής και διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- Η ενθάρρυνση επενδύσεων αξιοποίησης ενεργειακών καλλιεργειών, οργανικών υπολειμμάτων αγροτικής-δασικής προέλευσης, αλλά και αποβλήτων (βιομηχανικά-αστικά λύματα), με σκοπό την παραγωγή ενέργειας.
- Η ενθάρρυνση επενδύσεων που θα αξιοποιούν αγροτικά και κτηνοτροφικά απόβλητα (εκτιμώνται σε 18 εκ. τόνοι υποπροϊόντων) που σήμερα δεν αξιοποιούνται και παράλληλα μολύνουν το περιβάλλον.

• Η ενθάρρυνση για αξιοποίηση της γεωθερμικής ενέργειας που είναι φθηνή και ήπια ανανεώσιμη πηγή ενέργειας, με άμεσα ενεργειακά και περιβαλλοντικά οφέλη. Οι προοπτικές ανάπτυξης εφαρμογών γεωθερμίας στην Ελλάδα είναι σημαντικές, κυρίως στην ηλεκτροπαραγωγή, την παραγωγή θερμότητα καθώς και τη χρήση γεωθερμικών αντλιών θερμότητας για θέρμανση και ψύξη.

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Το σύνολο των 13 ΠΕΠ περιλαμβάνονται επενδύσεις στον τομέα της

ενέργειας με την ενίσχυση επιχειρήσεων για την άμεση υλοποίηση ενεργειακών επενδύσεων αλλά και έμμεσα για την ενσωμάτωση ενεργειακών επενδύσεων στα επιχειρηματικά σχέδια ίδρυσης ή και εκσυγχρονισμού των μικρομεσαίων κυρίως επιχειρήσεων.

Στον τομέα των μικρομεσαίων αναμένεται να ενισχυθούν επενδύσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας τους με την ενσωμάτωση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και ειδικών παρεμβάσεων με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας σε όλη την παραγωγική τους διαδικασία. Επίσης θα υπάρξει υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς με βελτίωση του ενεργειακού τους αποτυπώματος. Οι επιχειρήσεις θα είναι στους τομείς της μεταποίησης, της γεωργίας και του τουρισμού. Παράλληλα θα ενισχυθούν επενδύσεις:

- Για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων
- Αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για αειφόρο ενέργεια σε αστικές περιοχές.
- Απεξάρτησης από τις παραδοσιακές μορφές παραγωγής ενέργειας και υιοθέτηση των ΑΠΕ από όλο τον παραγωγικό ιστό των περιοχών υλοποίησης των ΠΕΠ.

Ο αναμενόμενος νέος αναπτυξιακός νόμος

Το σύνολο των αναπτυξιακών νόμων, όλα τα τελευταία χρόνια, ενθάρρυναν επενδύσεις στον τομέα της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά, υδροηλεκτρικά, γεωθερμία, βιοκαύσιμα κλπ). Επίσης επιδοτούσαν επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας και παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας για τις ανάγκες των επιχειρήσεων όλων των κλάδων που εντί-

σταν στους νόμους. Κατά διαστήματα κάποιες από τις επενδύσεις αυτές ήταν εκτός κυρίως τα φωτοβολταϊκά πάρκα και οι ανεμογεννήτριες. Βεβαίως στους επενδυτές των φωτοβολταϊκών η πολιτεία έχει επιφυλάξει σημαντικές ανατροπές, στα οικονομικά τους δεδομένα, όλα τα τελευταία χρόνια και αυτό πρέπει να προβληματίζει στους όποιους νέους επενδυτικούς σχεδιασμούς. Στον υπό διαμόρφωση νόμο δεν υπάρχουν ακόμη ενδείξεις για τη φιλοσοφία του αλλά και τις μορφές επιδοτήσεων. Θεωρούμε όμως ότι οι στόχοι δεν θα αλλάξουν και κάποιες από τις μέχρι τώρα προτεραιότητες θα συνεχίσουν να ενθαρρύνονται.

Η έρευνα και ανάπτυξη μέσω του HORIZON 2020

Η ενέργεια αλλά και η κλιματική αλλαγή που επηρεάζεται από την κατανάλωση ενέργειας, είναι από τους βασικούς πυλώνες χρηματοδότησης της έρευνας και ανάπτυξης στο τρέχον ευρωπαϊκό πρόγραμμα έρευνας το γνωστό HORIZON 2020 που έχει σημαντικά μεγάλους προϋπολογισμούς στον τομέα αυτό.

Επιχειρήσεις αλλά και ερευνητικοί φορείς, ανεξάρτητα ή κυρίως συνδυαστικά, έχουν τη δυνατότητα να αντλήσουν κεφάλαια για έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής όλη την επόμενη περίοδο.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα είναι προφανές ότι ο τομέας της ενέργειας θα είναι, επενδυτικά, από τους ενοσημότερους σε όλη την επόμενη προγραμματική περίοδο και μέχρι το 2020.

Έτσι οι επιχειρήσεις του κλάδου ή οι νέοι επενδυτές θα έχουν σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες μπροστά τους οι οποίες, κατά κανόνα, τα τυχαίως και μερικές επιχειρήσεις από το κράτος ή και την ΕΕ. Μένει βεβαίως να ξεκαθαρίσει και η πολιτεία, άμεσα και με σαφήνεια, τις προτεραιότητες της και να αρχίσει η υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων της 5ης προγραμματικής περιόδου.

* Ο κ. Θανάσης Κατής είναι Σύμβουλος Επιχειρήσεων. Έχει εργαστεί για χρόνια στη βιομηχανία τροφίμων. Για 20 χρόνια έχει διατελέσει στέλεχος και αργότερα περιφερειακός Διευθυντής στον ΕΟΜΜΕΧ με ειδικευση σε θέματα επιχειρηματικότητας και ειδικότερα της καινοτομίας και νεανικής επιχειρηματικότητας αλλά και περιφερειακής ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια δραστηριοποιείται ως σύμβουλος επιχειρήσεων και εκπαιδευτής ενήλικων σε θέματα επιχειρηματικότητας.